

[Stærkere] psykisk helse for barn og unge – sluttrapport

[Stærkere] bakgrunn

Psykisk helse og bibliotek er en uvanlig kombinasjon for samarbeidsprosjekt i Norge i dag. Daværende fylkesråd for kultur, helse og miljø i Troms fylke, Mariam Rapp, er den som i 2011 kom med ideen til prosjektet. Hun ønsket et prosjekt som kunne sette søkelys på barn og unges psykiske helse og utfordret Troms fylkesbibliotek til å gjøre noe med saken. De tok utfordringen og sendte søknad om prosjektmidler til Nasjonalbiblioteket i juni 2011. Lenvik bibliotek og Tromsø bibliotek og byarkiv ble valgt som samarbeidspartnere i dette prosjektet fordi begge bibliotekene hadde erfaringer de kunne ta med seg inn i samarbeidet. I Lenvik har de i flere år jobbet med *På skråss*, en nettbasis med brev til og svar fra Simon Flem Devold fra hans spalte med samme navn i Aftenposten. I Tromsø har erfaringene med *Eplebiblioteket* for barn med nedsatt funksjonsevne gitt erfaringer som kunne brukes videre i dette prosjektet.

Prosjektet ble godkjent som et toårig prosjekt og fikk midler til ansettelse av prosjektleder fra 01.01.12. Bibliotekar og spesialpedagog Elin Paulsen ble ansatt fra 01.02.12, og Tromsø bibliotek ble vertsbibliotek for prosjektleder og for prosjektet. Elin Paulsen ble dessverre langtidssykemeldt i mars samme år, og prosjektet ble stanset før det egentlig var kommet helt i gang i påvente av videre utvikling. Høsten 2012 besluttet styringsgruppen at det måtte ansettes ny prosjektleder, og bibliotekar Ellen Berg Larsen ved Tromsø bibliotek og byarkiv ble bedt om å tre inn i prosjektlederrollen fra 15.10.12. På den måten kunne Elin Paulsen ved delvis friskmelding tre inn i hennes bibliotekarstilling og prosjektet kunne fortsette i den perioden som var igjen. Det ble søkt om utsettelse av prosjektet slik at den opprinnelige toårsperioden ble opprettholdt, og prosjektet har derfor fortsatt til 01.06.14.

Den nåværende prosjektleder kom på denne måten inn i et til dels ferdig planlagt men likevel ugjort prosjekt, og det bør poengteres at prosjektet nok har endret seg noe med den nye prosjektlederen. Med utdannelse og bakgrunn preget av formidling og god kjennskap til skjønnlitteraturen, ble det mer fokus på denne delen av prosjektet, samtidig som deltakelse på konferansen ”Sårbar oppvekst – med fokus på hva som fremmer barn og hemmer unges psykiske helse” ga ny inspirasjon og retning til prosjektet. Her ble det helsefremmede perspektivet vektlagt, og kunnskap om at god helse er mer enn fravær av dårlig helse. Mer fokus på litteratur som preventivt virkemiddel endret retningen i prosjektet noe.

[Stærkere] prosjektledelse

Styringsgruppen har bestått av:

- Birgit Larsen, fylkesbiblioteksjef
- Paul Henrik Kielland, biblioteksjef Tromsø bibliotek og byarkiv
- Annie Heitmann/Kristin Strand Iden, biblioteksjef Lenvik bibliotek
- Synnøve Baustad, bibliotekfaglig leder Tromsø bibliotek og byarkiv

- Elin Paulsen/Ellen Berg Larsen, prosjektleder

Lenvik bibliotek har byttet biblioteksjef i prosjektperioden, og har derfor også hatt ulik representasjon i styringsgruppen.

I tillegg til styringsgruppen har det vært to ulike arbeidsgrupper i funksjon i prosjektet. En intern arbeidsgruppe på Tromsø bibliotek og byarkiv som har jobbet mye i deler av prosjektet, og en gjennomgående arbeidsgruppe bestående av en representant fra hver part i prosjektsamarbeidet. Det er prosjektleders oppfatning at mye av prosjektets suksess skyldes denne arbeidsformen, at synergieffekten av å jobbe som team gir større utbytte enn å jobbe hver for seg.

Den gjennomgående arbeidsgruppen har bestått av:

- Trine Mellem, rådgiver Troms fylkesbibliotek
- David Sæther, bibliotekar Lenvik bibliotek
- Ellen Berg Larsen, prosjektleder og Tromsø bibliotek og byarkiv

Arbeidsgruppen har hatt jevnlige møter, gjerne en gang i måneden og har mye av æren for kontinuiteten i prosjektet. At medlemmene er hentet fra hver sin part i samarbeidet har gjort samarbeidet enklere og prosjektet har på den måten blitt bedre integrert i de ulike organisasjonene.

Intern arbeidsgruppe, Tromsø bibliotek og byarkiv har bestått av:

- Silje Johannessen, ungdomsbibliotekar
- Johanna Stormbom, rådgiver
- Elin Paulsen, bibliotekar
- Ellen Berg Larsen, prosjektleder

Denne gruppen har hatt som hovedmål å arbeide med den nettbaserte mediesamlingen på Tromsø bibliotek. Derfor har gruppen hatt mange møter under arbeidet med denne delen av prosjektet, og ellers ikke vært operativ. Det kunne gjerne vært flere og oftere møter, men som de fleste kommunale instanser er bibliotekene presset på tid og har måttet korte ned på møtevirksomheten.

[Stærkere] målsetting

Prosjektets hovedmål som de fremkommer i prosjektbeskrivelsen er følgende:

- Å synliggjøre informasjons- og litteraturtilbudet rundt temaet psykisk helse for barn og unge i folkebibliotekene i Troms
- Større åpenhet rundt temaet barn og unges psykiske helse
- Økt livskvalitet for de som er rammet av psykisk sykdom

Disse målene har fulgt prosjektet hele veien, og dermed også økt bevisstheten om at målgruppen for prosjektet ikke er kun barn og ungdom, men også pårørende og andre ressurspersoner i deres omgivelser. Prosjektets mandat har vært å ta utgangspunkt i barn og unges perspektiver på psykisk helse, og det er med dette utgangspunktet at prosjektet har vært drevet. Det er likevel en kjensgjerning at mye av det arbeidet som drives omkring psykisk helse for barn og unge drives av voksne, og det var viktig at prosjektet ble gjort kjent i helsesektoren og skolesektoren.

[Stærkere] prosjektdelmål

Prosjektet har bestått av tre pilarer som på hver sin måte har fokus på psykisk helse. Alle har barn og unge som hovedmålgruppe, men henvender seg også til voksne omsorgspersoner. De tre pilarene kan også ses som tre ulike deler i samme prosjekt, og det har vært ulik vektning av dem gjennom prosjektperioden. Det har vært prosjektleders oppgave å få samlet trådene i de ulike delene av prosjektet, og det har tidvis vært utfordrende å få til.

De tre pilarene har vært:

1. Nettbasert mediesamling under Tromsø biblioteks nettsider
2. Videreutvikling og synliggjøring av *På skråss*. Nettsidene ligger under Lenvik biblioteks sider.
3. Innkjøp og visning av Rimfrost teaterensemblers forestilling *Morten 11 år*.

Den nettbaserte mediesamlingen ble stort sett utarbeidet våren 2013, og nettsidene åpnet i august 2013. Arbeidet med teaterforestillingen ble intensivert våren 2013, og kulminerte i en teaterturne i bibliotekene i oktober 2013 i forbindelse med Verdensdagen for psykisk helse. Videreutviklingen av *På skråss* har dessverre blitt forsinket, og sidene er fortsatt ikke helt ferdige. Dette har dessverre minsket synergieffekten mellom de to siste pilarene i prosjektet, siden teaterforestillingen er sterkt knyttet til Simon Flem Devold og hans spalte i Aftenposten.

[Stærkere] prosjektgjennomføring

Gjennomføringen av prosjektet har fulgt en fremdriftsplan, men alle planer må noen ganger forskyves og tidvis har det vært utfordrende å ha kapasitet til å lande alle delprosjekt på en god måte. Å jobbe med et så stort og overgripende tema som psykisk helse må nødvendigvis være krevende, og å finne samarbeidspartnere kan være utfordrende. I det følgende beskrives prosjektets viktigste arbeidsområder, mens en del erfaringsutveksling og samarbeidsparter beskrives senere i rapporten. I tillegg til de tre hovedarbeidsområdene omtales også en nystartet litteraturgruppe for utenlandsk ungdom som er et samarbeidsprosjekt mellom [Stærkere] og Tromsø bibliotek.

Nettbasert mediesamling

I prosjektbeskrivelsen ble det uttalt ønske om en fysisk samling av bøker på Tromsø bibliotek. Dette ble avskrevet som urealistisk allerede før nåværende prosjektleder ble ansatt. En samling av bøker og andre medier som omhandler psykisk helse for barn og unge ville blitt u håndterlig stor og skapt unødig arbeidsbyrde for de ansatte på biblioteket. I stedet ble det satset på en virtuell samling, og på å utbedre søkemulighetene for de bøkene som var ønsket med i samlingen. Det ble satt noen kriterier for hva som skulle være med, både tidspunkt for utgivelse, kvalitet og aktualitet ble viktig for utvelgelsen. Det ble også jobbet mye med hvilke tema som var aktuelle og som det fantes nok utgivelser om til at det var forsvarlig å ta dem med i samlingen. Det var ønskelig å ha med både fagbøker og skjønnlitteratur, tegneserier og film på de ulike temaene. Mediene er deretter tagget med psykisk helse og ett utvalgt emneord per tema, slik at alle mediene som er valgt ut blir med i søket som gjøres for hvert enkelt tema. Når man så søker opp dette temaet blir man ledet rett til websøket til Tromsø bibliotek, og kan raskt sjekke om det man ønsker å låne er tilgjengelig eller ikke. Dette har vært en lang, møysommelig men også interessant arbeidsprosess som fortsatt pågår. Hvilke tema som skal med, og hvilke bøker som egner seg er stadig oppe til diskusjon og vurdering, og en slik nettsamling må "røktes" for å være levedyktig.

Prosjektleder og IT-ansvarlig på Tromsø bibliotek, Per Ivar Somby, har stått for design og utforming av nettsidene. Det ligger en del føringer i utformingen av sidene fra Tromsø kommune. Videre var det viktig at sidene kommuniserte med både barn og ungdom, for samtidig som innholdet skulle være enkelt burde det ikke bli barnslig og banalt. Dette er en vanskelig balansegang og en brukermedvirkningsundersøkelse viser at sidene muligens ikke kommuniserer like godt til barn som til ungdom. Dette belyses nærmere senere i rapporten.

Den nettbaserte mediesamlingen er plassert under nettsidene til Tromsø bibliotek og byarkiv. Dette ble en naturlig plassering siden det er Tromsø biblioteks mediesamling som er grunnlaget for samlingen. Sidene kan finnes på www.tromso.kommune.no/sterkere, eller ved å gå inn på Tromsø biblioteks hovedside og velge menyen Bibliotekets tilbud. Utfordringen er å kommunisere at samlingen like gjerne kan benyttes av andre bibliotek og bibliotekbrukere i fylket, eller andre steder for den saks skyld. Arbeidet med mediesamlingen blir belyst under headingen "[Stærkere] formidling" senere i rapporten.

Illustrasjon fra prosjektets nettsider

Følelsesbiblioteket er en del av den nettbaserte samlingen som også er samlet fysisk i biblioteket. Dette er en samling bøker for ganske små barn, i første rekke bildebøker, men også en del enkle fagbøker med tema følelser. Disse er samlet i en knall rød bokkasse med påskriften Følelsesbiblioteket og står som en fargeklatt blant de andre grå bildebokkassene. Selve bøkene er kun merket med Følelsesbiblioteket men i nettsamlingen har vi samlet de kategoriene med flest treff i egne søk, slik at du kan få opp en liste over bøker om tema som sorg, redsel og vennskap. Denne samlingen har vist seg å være svært populær, og bøkene er mer utlånt fra denne samlingen enn de eksemplarene som står andre steder i biblioteket.

For å gjøre samlingen synlig i biblioteket, selv om den er nettbasert, er det valgt ut to faste utstillingspunkt i biblioteket hvor det rulleres på utstillinger knyttet til tema i nettsamlingen. Det er alltid en utstilling på barneavdelingen og en blant ungdomsbøkene, og om det er mulig velges samme tema for begge utstillingene. Disse byttes ut etter en til to måneder, og med utstillingene følger også en «flyer» med en tekst omkring temaet og forslag til bøker/film. I tillegg til at utstillingene gjør nettsamlingen synlig så er de også et ledd i målsetningen om å la psykisk helse bli synlig og ta plass i bibliotekene og dermed også forhåpentligvis skape større åpenhet omkring psykisk helse.

Følelsesbibliotekets røde kasse

Videreutvikling av På skråss

Brevbasen *På skråss* (www.paskrass.no) er utviklet av Lenvik bibliotek i samarbeid med Barnebyen Finnsnes og tidligere ABM-utvikling. Denne basen trengte en ny og mer oppdatert design, og innlegging av brevene retrospektivt var heller ikke slutført. I løpet av prosjektperioden har brevsamlingen blitt ferdigstilt og nettdesigner Christel Nyheim har laget ny design på sidene. Den tekniske omleggingen har tatt mer tid og ble mer omfattende enn først ventet og sidene ble derfor ikke tatt i bruk før prosjektperioden var over. Dette har ført til at sidene ikke har blitt formidlet like mye som de kunne ha blitt, de har blitt nevnt men hele tiden med forbehold om at de skal oppdateres og fornyes. Informasjon om denne basen bør også formidles ganske raskt fordi spalten i Aftenposten nå er opphørt og sidenes aktualitet vil etter hvert svinne hen. Det er derfor ekstra uheldig at sidene ble stående urørt over så lang tid.

Lenvik bibliotek har i løpet av prosjektperioden flyttet til nye biblioteklokaler og har derfor også vært opptatt med andre presserende forpliktelser i tillegg til prosjektet. Dette har nok vært med å påvirke prosessen med utviklingen av *På skråss*.

Teaterforestillingen *Morten 11 år*

Arbeidet med teaterforestillingen *Morten 11 år*, eller *Et rart brev* som den opprinnelig het, kom i gang som en direkte inspirasjon fra nettstedet *På skråss*. Den ble tatt inn i prosjektet på grunn av sammenhengen med Simon Flem Devold, og fordi Rimfrost teaterensemble er hjemmehørende på Senja, ikke langt fra Lenvik bibliotek. Å ha med en teaterforestilling inn i prosjektet har vært en spennende og inspirerende utfordring. Forestillingen var flott, og absolutt en suksess ute i bibliotekene som huset den. Stort sett var det bare gode tilbakemeldinger fra de involverte, og til sammen har ca 300 barn og 325 voksne sett forestillingen i regi av [Stærkere]. Bibliotekene som fikk besøk var Målselv, Berg, Lenvik, Ibestad, Skånland og Tromsø. I Lenvik ble forestillingen vist for et voksent publikum som jobber med problematikken barn og død. Dette var et ønske fra teaterensemblet som gjerne ville ha tilbakemelding fra fagpersonell på forestillingen. Selve gjennomføringen av teaterturneen sammenfalt med aksjonsuka for *Verdensdagen for psykisk helse*. Dette var et godt valg av uke, fordi mange bibliotek allerede har et samarbeid med lokale komiteer som jobber for å fremme psykisk helse denne uka.

Ikke alt fungerte helt etter prosjektets ønsker. Forestillingen var lite bibliotekvennlig, den krevde stor plass, mørklagte rom og mye rigging. Dette gjorde at noen bibliotek måtte trekke seg ut, og noen bibliotek kunne ikke sette forestillingen opp i selve biblioteket slik planen opprinnelig var. Dialogen med teateret burde derfor vært startet tidligere, men skifte av prosjektleder og et halvt år opphold i prosjektet vanskeliggjorde dette. En annen erfaring å ta

med seg fra dette samarbeidet er at tydelighet i kommunikasjonen underveis er viktig, for arbeidsgruppen og teateret hadde på et punkt ulik oppfatning av hva som var bestemt. Når det er sagt så er det å arbeide med teaterformen i bibliotekrommet en spennende utfordring som absolutt har gitt resultat i form av en annen inngang til psykisk helse som tema.

Glimt fra forestillingen i Berg på Senja

Litteraturgruppe for ungdom

Som et forsøk og et prosjekt i prosjektet, startet prosjektleder i samarbeid med ungdomsbibliotekar Silje Johannessen på Tromsø bibliotek en litteraturgruppe for utenlandsk ungdom høsten 2013. Målet var å treffe ungdom som har annet morsmål enn norsk for å tilby litteratur og samtale som en trygghetsfaktor og en sosial aktivitet. Mange utenlandske mindreårige asylsøkere bruker biblioteket som en møteplass, og målet har vært å tilby dem noe mer enn bare en plass «å henge». Våren 2013 hadde derfor prosjektleder og ungdomsbibliotekar samtaler med et knippe beboere på en boenhet for mindreårige asylsøkere for å få vite mer om hvilket opplegg de kunne tenke seg å være med på. Ut fra denne samtalen ble det lagt opp til følgende:

- Fast møtetid hver uke for kontinuitetens skyld, heller kortere semester enn å møtes annenhver uke
- Ikke noe gjennomgående opplegg, avsluttes hver gang så man ikke må komme hver uke
- Norske ungdommer ønskes! Behov for å bli kjent med norske ungdommer for de som tar utdanning på voksenopplæringen.
- Ikke stigmatisering i kampanjemateriell. Ikke kall det ”norskopplæring” eller ”for deg som ikke er norsk”.

I forkant av oppstart var prosjektleder og ungdomsbibliotekar på Voksenopplæringen og informerte i to klasser. I tillegg var skolebibliotekarene på en del videregående skoler i Tromsø informert og hadde mottatt flyers til utdeling. Dette resulterte i at det kom både asylsøkere og utvekslings elever til gruppen. Dette var en ekstra utfordring med tanke på at utvekslings elevene hadde vært i Norge tre uker på oppstartstidspunktet. Men disse fire ungdommene ble de mest trofaste, og etter hvert ble gruppen mer eller mindre fast med 7-8 ungdommer til stede. Det har vært utfordrende å finne tekster som gir passelig progresjon, som samtidig skal være gode og tilpasset målgruppen.

Litteraturgruppen har hatt samarbeid med Hålogaland Teater om gratisbilletter og sterkt reduserte billetter på forestillinger, hvor det har vært arbeidet med opplegg og tekst i forkant og etterkant av forestillingene. På den første forestillingen, ”Æ ringe mine brødre”, hadde gruppen også en samtale med skuespillerne og teatersjefen etter forestilling. Dette har flere av ungdommene kommet tilbake til som en stor og viktig opplevelse for dem.

Litteraturgruppe for ungdom vinter 2014

[Stærkere] samarbeid

Et hybridprosjekt som [Stærkere] psykisk helse for barn og unge står og faller på samarbeid. Ut fra hvem samarbeidspartene er vil også prosjektet endre karakter og retning. Prosjektet har hentet mye hjelp og støtte hos **Tvibit helsestasjon for ungdom** og helsesøstrene der. De har bidradd med innspill til nettsidene, forslag til passende tema og som samtalepartner. Her fødtes også ideen om å benytte seg av kompetansen som skolehelsetjenesten besitter, og prosjektleder var på et helsesøstermøte i Tromsø for å informere om prosjektet og invitere til samarbeid. Dette møtet resulterte i to formidlingsprosjekt i skolen, et opplegg i videregående skole og et på ungdomstrinnet. Å samarbeide med skolehelsetjenesten oppleves som nyttig og fruktbart fordi de er et lavterskeltilbud og møter barn og unge i mange livsfaser og med ulike behov. Prosjektleder hadde ansvar for opplegget og litteraturen, mens helsesøster stilte med kompetanse på de ulike tema som ble belyst og kunne svare på eventuelle spørsmål. Det føltes trygt å møte unge mennesker med tilstrekkelig kompetanse og samtidig vite at dersom noen trengte videre oppfølging så var helsesøster tilgjengelig for samtale i ettertid. Det er også verdt å nevne at Tvibit helsestasjon for ungdom har tatt initiativ til et videre samarbeid med biblioteket, hvor vi blant annet skal samarbeide om utstilling og utlån av bøker og film i deres lokaler.

Prosjektet har hatt et samarbeid med **Åpen barnehage** i Tromsø. Her møtes foreldre med barn som ikke er i barnehage og opplegget er et lavterskeltilbud tilknyttet Familiens hus i Tromsø. Prosjektleder har hatt informasjon om [Stærkere] og om bøker til små barn for foreldre på begge avdelingene av Åpen barnehage, i tillegg til å samtale med de ansatte på Familiens hus om hva vi på biblioteket kan tilby av tjenester og kompetanse.

Verdensdagen for psykisk helse er en internasjonal dag som markeres hvert år den 10. oktober. Det er vanlig å ha arrangementer som varer hele uken og lokale arrangører går ofte sammen om å lage opplegg som kan inkludere flest mulig i lokalsamfunnet. Mange bibliotek er med som arrangører og stiller med lokaler eller utstilling av relevante bøker. Som prosjektleder for et psykisk helse-prosjekt var det naturlig å stille som lokal arrangør i Tromsø, og også å delta på Dialogkonferansen som arrangeres på våren. Her møtes de lokale bidragsyterne for å diskutere hva de ønsker å gjøre ut av arrangementene til høsten, og kan sammen søke midler hos Verdensdagen. På den måten sikres det at de lokale arrangørene både vet om hverandre og samarbeider, istedenfor å konkurrere med ulike opplegg.

Glimt fra fotoutstilling på biblioteket

Verdensdagen 2013 i Tromsø ble åpnet på biblioteket med et arrangement ledet av [Stærkere]s prosjektleder. Det var i tillegg åpning av fotoutstilling med elever fra Breivang VGS, linje for estetiske fag og påfølgende mottakelse med sprudlevann og saltstenger. Samme dag vist også to forestillinger av Morten 11 år, så det var fullt trøkk på Tromsø bibliotek denne dagen. I tillegg var det i løpet av Verdensdagsuken arrangementer for

skoleelever på kinoen og stand på et kjøpesenter for alle organisasjonene som deltok som arrangører. Det var mye arbeid å være med som arrangør av Verdensdagen men samtidig får man et betydelig nettverk av samarbeidspartnere og goodwill i lokalmiljøet.

Andre samarbeidspartner i prosjektet har vært Røde kors, Voksenopplæringen, boenheten Harmoni, SMISO (Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep) og Fag og pasientbiblioteket ved UNN Åsgård.

[Stærkere] formidling

Det har hele tiden vært påpekt at formidling er viktig for å gjøre dette prosjektet levedyktig etter prosjektperioden. Det har vært jobbet med formidling gjennom hele prosjektperioden, både ved fysisk utstilling av bøker og materiale og gjennom kontaktnett og informasjonsmøter.

Utvikling av materiell

Helt fra starten har det vært fokus på layout og materiell som kan kommunisere enkelt, men ikke barnslig, til alle brukergruppene. Prosjektet har hatt god hjelp av designer Andreas Johansen til å utvikle både logo og brosjyremateriell, og alt er lagt ut på egne ressursider slik at bibliotek eller andre som vil benytte seg av disse har mulighet til det. Det er også laget egne tomme maler slik at man kan fylle inn med annen litteratur og andre tema om det skulle være ønskelig. Brosjyrer er delt og deles fremdeles til ulike aktører og til andre bibliotek med ønske om også å linke til prosjekts nettsider.

Formidling av prosjektet

Det er viktig at andre bibliotek får informasjon om og kompetanse på prosjektet slik at de kan videreformidle sidene og innholdet til egne brukere. Derfor har prosjektleder vært på regionale møter for bibliotek i Troms og informert, i tillegg til å møte på nettverksmøte for skolebibliotekarere både på VGS og grunntrekk. Prosjektet har også vært til stede som veggoppslag på Nordnorsk bibliotekkonferanse i Svolvær, og på Bibliotekmøtet både i Stavanger og Trondheim.

Faksimile fra lokalavis i Tromsø

Fra utstillingspunkt ved ungdomshyllene

Hvordan kommuniseres et slikt prosjekt best ut til allmennheten? Hvor treffes brukerne lettest? Ulike informasjonskanaler er prøvd ut, blant annet har prosjektet flere ganger vært

omtalt i lokalpressen og i forbindelse med Verdensdagen ble prosjektleder intervjuet på regional radiosending. I tillegg er møtet med ressurspersoner viktig, og prosjektleder har informert om prosjektet på ulike møter og forum. Blant annet på møte i *Modellkommuneprosjektet* og for lærere og skoleledere på videreutdanning i regi av *Ny giv*. Prosjektleders inntrykk er at fagfeltet utenfor bibliotekene er positive til dette prosjektet og ønsker det velkommen som noe de har savnet og ser nytte i. Det kunne vært gjort mye mer forhold til formidling, men prosjektperioden strakk ikke til her.

[Stærkere] kompetanseutvikling og faglig tyngde

Å jobbe med psykisk helse i prosjektform har vært kompetanseutviklende for alle involverte. Feltet er stort og aktørene mange, og bare å vite hva biblioteket har i egne hyller kan være en utfordring noen ganger. Tidlig i prosjektet ble det arrangert en forelesning ved Hågen Haugrønningen på Tromsø bibliotek og byarkiv om ADHD for alle ansatte, og tre ansatte var også på konferansen *Sårbar oppvekst* i Tromsø høsten 2012. Prosjektleder var også på *Forebyggingskonferanse – hvordan fremme god psykisk helse hos barn og unge* i Sørreisa samme høst. Ut over dette har kompetansehevingen bestått i informasjon om prosjektet og samtaler og diskusjoner omkring tema og innhenting av kompetente svar ved behov. I retrospektivt lys er det tydelig at det kunne vært brukt mer tid til kompetanseheving for ansatte. Pausen i prosjektet må ta noe av skylden for at dette ikke ble prioritert, knapphet på møtetid er en annen forklaring.

For prosjektleder har mye av kompetansehevingen også skjedd utenom prosjektet. Som del av en master i bibliotekfag ved HiOA har prosjektet blitt gjenstand for to eksamensbesvarelser. Dette har styrket det faglige grunnlaget for prosjektet. Den ene besvarelsen har også blitt omarbeidet til artikkelen «Biblioterapi – litteratur og psykisk helse», og kan gjenfinnes i Biblioteka Novas hefte *Bibliotek og helse* fra 2013. Denne artikkelen omhandler forholdet mellom litteratur og terapi. Kan litteratur være terapi, og finnes det grunnlag for å hevde at å lese bøker kan gi bedre psykisk helse? Den andre besvarelsen er levert inn i vår, og er en kvalitativ intervjuundersøkelse med seks unge mennesker for å finne ut om nettsidene til prosjektet kommuniserer med brukergruppene. Denne er ikke publisert, og ligger derfor som vedlegg til prosjektrapporten.

[Stærkere] brukervedvirkning

Brukermedvirkning i prosjektet har bestått av møter med ulike grupperinger med spørsmål omkring prosjektet og vurdering av innhold til prosjektets nettsider. Både helsetjenesten og Psykhjelpa på Tvibit har gitt tilbakemelding på nettsidene, og SMISO har gitt kyndig veiledning i forhold til hva som egner seg av litteratur under temaet ”seksuelle overgrep”. Det har vært møter med ungdom fra boenheten Harmoni samt møter med voksne fra Harmoni og frivilligkoordinator på Røde kors før oppstart av Litteraturgruppe for ungdom. I tillegg er det gjennomført fem kvalitative intervju med seks ungdommer i forbindelse med vurdering av nettsidene. Alle former for brukervedvirkning har vært viktige og lærerike og bidradd til prosjektets utvikling på ulike måter. Selv om det ikke har vært en fast brukergruppe som har fungert over tid, har de aspektene som har blitt trukket frem i ulike faser av oppbyggingen gitt retning til prosjektet. På samme måte har de kvalitative intervjuene nå i slutfasen gitt en del svar samt noen ekstra spørsmål omkring videreføringen av prosjektet, blant annet en vurdering av om sidene bør justeres for å sikre bedre kommunikasjon med de yngste brukerne. Se for øvrig vedlegget med undersøkelsen for mer informasjon om dette.

[Stærkere] økonomi

Prosjektet er finansiert gjennom prosjektmidler fra Nasjonalbiblioteket og egenandeler fra samarbeidspartene Troms fylkesbibliotek, Lenvik bibliotek og Tromsø bibliotek og byarkiv. I hele den aktive prosjektperioden har det vært ansatt en person på heltid som prosjektleder. Se for øvrig eget vedlegg med oppsummerende regnskap.

[Stærkere] fremtid - oppsummering og veien videre

Hvordan måles et prosjekts suksess? [Stærkere] psykisk helse for barn og unge er et prosjekt som avsluttes i startgropen, prosjektperioden har fått det opp å gå og så må fremtiden vise om det er levedyktig på egen hånd. Det er opprettet en nettbasert samling som også i fremtiden skal pleies og utvikles av Tromsø bibliotek og byarkiv, og det finnes meget snart en oppdatert og nydesignet versjon av På skråss under Lenvik biblioteks ledelse. Disse delene av prosjektet vil definitivt bestå, men suksessen avhenger av om noen bruker dem. Finner barn og unge og deres foresatte frem til disse hjelpemidlene? Det blir viktig å sikre tilgang til informasjon om sidene også i fremtiden, slik at de som har bruk for dette tilbudet vet at det finnes.

Litteraturgruppen for ungdom er også besluttet videreført et år til, så får den evalueres på nytt etter to års drift. Som alt annet arbeid bibliotekene driver må også dette tilbudet vurderes ut fra arbeidsmengde og resultat. Følgende tilbakemelding fra et av medlemmene i gruppa i år gir pågangsmot i forhold til å starte på nytt i høst:

Hei

Jeg synes det har vært veldig hyggelig å være i den litteratursgruppa , og det har vært ekstremt bra . Jeg er veldig glad i litteratursgruppa . Der har vi lært mye norsk og har lest flere fine historier og forskjellige bøker og noveller . Da koset vi oss mye med hverandre. Jeg takker biblioteket og særlig for Silje og Ellen for denne gruppa.

Jeg har lyst å komme igjen til høsten 😊😊😊

Prosjektet hadde utvilsomt hatt godt av et år til med fullt fokus på formidling, også fordi det fremdeles finnes utforsket materiale i prosjektet som prosjektleder kunne tenkt seg å se nærmere på. Samarbeid med helsesøster på barnetrinnet er et eksempel, og formidling av Følelsesbiblioteket til ansatte i barnehagene er et annet. Også formidling direkte til små barn om psykisk helse hadde vært et spennende felt å jobbe med. Det ville også vært interessant å gjennomføre flere kvalitative intervju blant de yngre brukerne for å se om tendensen fra den utførte undersøkelsen stemmer, og om sidene bør justeres ned på vanskelighetsnivå.

Alt i alt må prosjektet kunne kalles vellykket. Til tross for en vanskelig oppstart med et uheldig avbrekk første året, så kan prosjektet vise til resultat. Mange mennesker i Troms, både små og store, har fått le og gråte sammen med Morten og Simon, og noen har møtt nye tanker om bruk av litteratur gjennom å se bøker satt sammen på en litt annen måte. Forhåpentligvis har bibliotekene i fylket fått nye tanker om formidling av litteratur, og psykisk helse har definitivt blitt mer synlig i biblioteket gjennom dette prosjektet. Om dette øker livskvaliteten til de som sliter med dårlig psykisk helse er vanskelig å måle, men betydningen av å bli synlig skal ikke undervurderes.